

نەدوارد ئۆلېنگ و ئېلبانور ماركس

سەبارەت

بە مەسەلەي ژنان

وەرگېرانى لەخارسىيەو بە كوردى:

ب. مازيار

نەم نوسېنەي (نەدوارد ئۆلېنگ و ئېلبانور ماركس) يەككە لەو بابەتە بەنرخانەي كە جېگا و شوئىنى نابوورى خيژان وە پېشەي نايەكسانى نيوان ژن و پياو (هەم لەخيژان و هەم لەكۆمەلدا) لەسايەي شيوازى بەرھەمھيژانى سەرمايەدارىدا بەشيۆەيەكى دلگىرو پې سەراحت دەخاتە روو.

لەم نوسېنەدا كۆمەلېك مەسائىلى جوړاوجوړو پەيوەنديدارى وەك ھاوسەرپيئى، غەريزەي سېكسى و پەروەردەي مندالان و خوښەويستى نيوان ژن و پياو وە ھەروەھا نەخلاقىياتى فريوکارانە و فاسدى بۆرژوازي دراوتە بەرباس و لېكۆلېنەو.

رەوتى باسەكە لەكۆتايىدا نوسەرانى گەياندۆتە نەو خالەي كە؛ سۆسيالېستەكان چييان دەوئ و لەچاوەپوانى چ شتېكدان، چ نالوگۆپيكي بەرەو پيئى دەخەنە بەردەمى كۆمەلگا و لە نەجامى نەو نالوگۆپانەدا چ گۆرانېك بەسەر بارودۆخى ژناندا ديت؟ وە ھەموو ئەوانەش بەدەربېرىنى كورت و رۆشن لەسەر كۆمەلگەي سۆسيالېستى، سروڤ، پەيوەندى نيوان ژن و پياو و خوښەويستى، وەلامى سادە و قوول و رۆشنباي پىدراوتەو.

- **نوسىنى:** ئەدوارد نۆلىنگ و ئىليانور ماركس
- **وەرگىزۈش:** لەخارسىيە ۋە بۇ كوردى: ب. مازيار
- **تىراژ:**
- **شوباتى 2002**

ئەپلاۋكراۋەكانى

بزووتنە ۋە بىنانتانى دىزىي كرىكارانى كۆمۇنىست -- عىراق

دانرابوو قەدەغە پراگمەنرا . بېبېل ناچارکرا بۆ ھەشت چاپى دوايى كىتئېبەكەى ناوى بگۆرئى . ناوى تازەى كىتئېبەكەى " ژنان - پابوردوو - ئىستىنا و داھاتو " بوو . يەكەمىن وەرگىزىدراوى ئىنگىلىزى ئەم كىتئېبەكەى ناو وەرگىزىدراوى .

3- نوسەرانى ئەم ووتارە لېرەدا كەلكيان لەكورتكراوى ناوى كىتئېبەكەى بېبېل وەرگىزىدراوى .

4- نوسەرانى ووتارەكە مەبەستىيان لەھزىبى سۆسىيال ديموكراتى ئەلمانىيە ، كە لەسالى 1869 لەئىزناخ دامەزرادە ، پاشان لەكۆنگرەى يەكگرتنەودەى كۆتەدا ، لەسالى 1875 ناوى خۆى گۆزى بەھزىبى سۆسىياللىستى كرىكارانى ئەلمانىيا .

5- كىتئېبەكەى فرىدرىگ ئەنگلس لەئىزى ناوى "بىنچىنەى خىزان" يەكەمىن جار بەزمانى ئەلمانى ئەسالى 1884دا لەزورىخ پلاوكرايەودە ، سەرەتاي سەدەى بىستەم بۆ يەكەمىن جار بەزمانى ئىنگىلىزى لەئەمريكا پلاوكرايەودە . لېرەدا ئالزور ماركس - ئولىنگ ئەم تىزىدە ئەنگلس بەكاردىنئى كە پەيوەندىيە بىنەمالەيىيەكان لەمىژوودا دىيارى كراون لەبەر ئەمەش دەتوانئى بگۆرئىدراوى .

6- فرانسىس بىنكۆن ، فەيلەسوف ، سىياسەتەدار ، ياساناسى ئىنگىلىزى بوو ، كارل ماركس "وەك باوكى ماترىياللىزمى ئىنگىلىزى و تەواى زانستە تاقىگەيىيە نوئىيەكان" ناوى بىردوودە . لەبەرئەو ئەم بەشىوئەكەى بەردەوام پىشتىوانى لەبىنەماكانى ماترىياللىستى دەكرد ، شىواى ئەزمونى وەك بىنەماى ناسىنى بەرەسمى دەناسى و سەرودەى مرۆفئى بەسەر سىروشتدا بەئامانجى زانست دەزانى ، لەم پوودەودە ، بىنكۆن بىناغەى ئەمپىرىزم(تەجرىبەى ئىنگىلىزى دارشت .

7- نوسەرانى ئەم ووتارە لېرەدا مەبەستىيان ئىستىوارت مېل ، كە لە 30مانگى مەى 1867 لەووتارىكدا كە پوو بە پەرلەمانى عەوامى ئىنگىلىزى خويئندىيەودە ، جەختى لەسەر پىتويستى بەھرەمەندىبونى ژنان لەمافى دەنگدان كىرد .

دەقى ووتەكەى ئەم ووتارە ھەر لەو سالەدا وەك نامىلكەيەك پلاوكرايەودە . مېل لەسالى 1830 بەملاو بە ھەلومەسەرجى كۆمەلەيەتى و سىياسى ژنانەو خۆى خەرىك كىردوودە . پوانگەكانى ئەم بەقوئلى ، كارتىكەرى (ھىيئەت تىلەر) فىمىنىست و يەككەى لەكۆنەكارترىن كەسەكانى بزووتنەودەى ژنان لەو سەردەمەداى پىئو دىيار بوو . "مالى كىردى ژنان" (دەستەمۆكردىنى ژنان) كە لەسالى 1869دا پلاوكرايەودە ، يەككەى لەباشترىن بەرھەمە ھاوپەشەكانى ئەوان بوو .

ووتەكەى مېل لە مەجلىسى عەوامدا پىشتى بە پوانگەى ئەم كىتئېبەكەى بەستىبوو .

8- لە سالى 1864دا بەمەبەستى پىشگىرى لەنەخۆشىيە سارىيەكان ؟ قائمەيەك درا بەپەرلەمانى ئىنگىلىزى ، مەبەستى سەردەكى ئەم داخووزىيە چارەسەرى بەزۆرى ھەموو لەش فرۆشەكان بوو . ئەم داواكارىيە لەسالى 1869دا پەسەند كراو ناوى "ياساى نەخۆشىيە سارىيەكان" ي لىترا .

9- "چىنى ناوەرەست" لېرەدا ناوئىكى دىكەيە بۆ بۆرژوازى .

10- (كلارا زىتكىن) كە ناچاركرا بوو كۆچ بىكات بۆ پارىس ، لەنوسىنەكەى خۆىدا بەناوى "كچە سۆفئەتىيە خويئندەكارەكانى زانكۆ" ئامازەى بەم دىيارەيە كىردوودە . ئەم نوسراو لەسالى 1888 لەپلاوكراوئى "سەردەمى نوئىدا" پلاوكرايەودە .

11- نوسەرى ئەم كىتئېبەكەى (ئۆلىۆ شراينەر) بوو ، كىتئېبەكەى ئەم لەسالى 1883دا پلاوكرايەودە و لەلەينە بزووتنەودەى پزگارى ژنان بەگەرمى پىشوازى لىنكرا . ئىليانور ماركس ، ئۆلىۆ شراينەرى لەئىزىكەو دەناسى .

12- پىرس شلى ، شاعىرئىكى ئىنگىلىزى بوو ، شىعەرەكەى بەناوى (شاژنە ماب - شىعەرئىكى فەلسەفى" لەسالى 1883دا پلاوكرايەودە پوانگەى ئەم لەسەر مېژووى مرۆفائەتى ، كە لەپابوردووودە دەستى پىئەكەت و بەئىستىنا و داھاتو دەكەت ، باس دەكەت .

لەجىياتى پىشەكى :-

ئەم بابەتەى لەبەردەستىيە ، ھەردوو رابەرى سۆسىياللىستى "ئىليانور ماركس" و ھاوسەرمەكەى "ئەدوارد ئۆلىنگ" بەناوى - مەسەلەى ژنان - "The woman question" دەو نوسىويانەو ھاوئى "جەغفەر رەسا" بەھەندىك كورتكردنەوودە گۆرپوئىيە سەر زمانى فارسى و لەژمارە 6 پلاوكراوئى (نگاھ)دا كە (بىژنەن ھىدايەت) سەرنووسەرىيەتى ، پلاوكراوئەوودە ھاوئى (ب . مازىار) پىش گۆرپوئىيە سەر زمانى كوردى .

ناوەرۆكى ئەم نوسىنە سەرمەراى ئامازەكردن بەگىرنگى و كارىگەرى كىتئېبەكەى ئۆگەست بېبېل "رابردوو ، ئىستىنا و ئاينەدى ژنان" ، رۆلى ئابوورى سەرمەيەدارى لەسەر چەوسانەودەى ژنان و سۆسىياللىزمىش وەك رىگاچارەى ئەم كىشەيە باس دەكەت .

ھەرچەندە كۆمۇنىستەكانى كوردستان قسەى زۆرىيان دەربارەى مەسەلەى ژنان بوودە تارادەيەكى زۆرىش ھەئوىستىيان لەو بارەيەودە زانراو ، بەلام بىگومان وەرگىرپانى ئەم بابەتەش بۆ سەر زمانى كوردى ، بەجئى خۆى كۆمەك دەكەت بەدىيارى كىردى رۆشنىترى سەرچاودەى ئەم سەتمو نايەكسانىيەى لەكۆمەلگەى چىنايەتى ئەمرودا بەسەر ژيان و مانى ژنانەودەيەو ھەرودە پوخت و پاراوتەر پوانگەى سۆسىياللىستى سەبارەت بە رىگاى چارەسەر كىردى كىشەى ژنان دەختەرەو .

جىگاى خۆيەتى ھەر لېرەدا ئەومش بلەين كەتچوونى ماددى ئەم نامىلكەيە بە كوردى ھاوئى(محمود احمد) لەئەستوى گرتوودە .

ئاسۆ غەرىب

گشتی (شعور جمعی) یه وه که ئیتر ئاماده ترو دهوله مندتره له ئیمه، دیاری ده کری. ئیمه به و پاده یه ش دلنیاين؛ که هرچی شیوازیکي وابیت، ئیتر معامه له یه کی ئالوگور ئامیز بوونی نابیی که له سه رده می ئه سه فباری ئیمه دا به ناوی هاوسه ریئتی یه وه به ریوه ده چئ و له ودا ئه وه ژنه که ناچاره یه ک هاوسه ری له به رچاو بگریت. گرنگتر له هه موو شتیک ئیمه دلنیاين دوو نه عله تی که ده بنه هوی تیکدانی په یوه ندی ژن و پیاو، له ناوده چن ئه م دوو نه عله تی یه، یه کیان کرداری جیاواز له به رامبه ر ژنان و پیاوان و ئه وی تریان نه ووتنی راستی یه. ئیتر هه لومه رجیک بونی نابیی که یاساگه لیکی جیاواز بۆ ژنان و پیاوان هه بیئت. ئه گه ر کۆمه لگای داها توو – وه ک کۆمه لگای ئیستای ئه وروپا – ئه و مافه ده دات؛ به پیاو که جیا له هاوسه ره که ی خوی، دلداری دیکه شی هه بیئت، له و حاله ته دا ئه و ئازادی یه ژنانیش ده گریته وه. هه روه ها نه یینی کاری یه کی ناشرین و درۆکردنی به رده وام که له زۆریه ی ماله کانی ئینگلیزی دا ژیا نی کردۆته دوو پوه یه کی ریکخراو، ئیتر بوونیان نابیی. ئه وه ی پوانگه ی ئاماده کراوو بیرلیکراوه ی کۆمه ل بیئت، به شیوه یه کی عادیلانه و ئاشکرا به ئه نجام ده گات. ژن و میرد ده توانن کاریک بکه ن که ئه مرۆ ریژه یه کی زۆر که م لی به هره مه مند. ئه وان ده توانن به راستگویی یه وه سه یری چاوی یه کتر بکه ن و به ئاگابن له وه ی که له دلای یه کتر دا ده گوزهری. تا ئه و شوینته ی په یوه ندی به ئیمه وه هه یه په یوه سنبوونی پیاویک به ژنیکه وه بۆه موو حاله تیک باشه و ئه م جووته ئه و شته له ده روونی یه کتر دا ده بینن که له چاویاندا هه یه و ئه وه ش به رجه سته (تجسیم) کردنی یه کتره.

و – بۆ کوردی: ب – مازیار

په راویزه کان:

1- ئۆگه ست بیبل یه کیك له دامه زرتنه رانی حزبی سۆسیال دیموکراتی ئه لمانیا و یه کیك له ریبه ره دیاره کانی بزوتنه وه ی کریکاری ئه لمانیا و جیهان بوو. ئه و له سالی 1866 چوه پیدی "ریکخراوی جیهانی پیاوانی کریکار" ناسراو به ئه نته رناسیونالی یه که م و له سالی 1867 هه لئیردا به ریبه ری یه کیتی ریکخراوه کریکاری یه کانی ئه لمانیا، بیبل، لیبکنیخت و براکه ی، له سالی 1869 دا حزبی سۆسیال دیموکراتی ئه لمانیا (ناسراو به حزبی ئه نته رناسیونالیسته کان) بیان دامه زراند. ئه و له سالی 1872 دا به تاوانی هه لبه ستراوی، خیانه ت له نیشتمان تاوانبار کرا وه به 3 سال زیندانی حوکم درا. بیبل یه کیك له ریبه ره کانی سوسیال دیموکراتی له خه باتی دوازه ساله یان له به رامبه ر یاسای دژی سۆسیالیسته کان بوو. یاسایه ک که له لایه ن (بسمارک) ی سه رۆک وه زیری ئه وکاتی ئه لمانیا وه دانراو هه ر جۆره چالاکی یه کی سۆسیال دیموکراته کانی قه دهغه ده کرد.

بیبل له بلاو کردنه وه ی مارکسیزم له ناو بزوتنه وه ی کریکاری ئه لمانیا دا ده وریکی گرنگی هه بوو، یه کیك بوو له دامه زرتنه رانی ئه نته رناسیونالی دووم. یه کیك له گرنگترین به ره ره مه تیوری یه کانی بیبل کتییبی "ژنان و سۆسیالیزم" ه که له سالی 1879 دا بلاو کرایه وه.

2- کتیبه که ی ئۆگه ست بیبل به ناوی "ژنان و سۆسیالیزم" بۆ یه که م جار له فوریه ی 1879 له لیپریزک بلاو کرایه وه وه ئه م کتیبه له رۆژی 24ی مارس ئه و ساله دا به پیی یاسای دژی سۆسیالیسته کانی بسمارک، که له ئۆکتۆبه ری 1877 دا

سەبارەت بە مەسەلەي ژنان

چاپى كىتەپكە ئۆزگەست بېيىل³ بەناوى "پاپووردو، ئىستىئاو داھاتووى ژنان"² ۋە بىلابوونە ۋە ۋە رېگېدراۋى ئىنگلىزى ئەم بەرھەمە، ھەولدان بۇ پوونكردە ۋە ھەلۆپىستى سۆسىيالىستەكانى لەئاست مەسەلەي ژناندا كىرۋتە ئەمىرىكى بەجى. ئەم پېشۋازىيەي كە لەئەلمانىا ۋە ئىنگلىترا لەم بەرھەمە كراۋە، پېۋىستى ھەلۆپىكى لەۋجۆرە دەكاتە كارىكى ۋا كە دەبوايە بىكى، مەگەر ئەۋەي كە نەيارانمان بىانەۋى خراپ لىمان تىبگەن ۋە ئىمەش لەبەرامبەر ئەم خراپ تىبگەشىشتەندا دەستەپاچەبىن. نووسەرانى ئەم ۋوتارە لەۋ باۋەرەدان، كە پراي گىشتى ئىنگلىترا - كە بەۋىژدانى لەدادەرەيەكەي كە تايبەتمەندىيەكانىتى - سەرەنج دەدەنە پوانگەكان ۋە رۇبەپوۋبەنەكان ۋە ئەنجامگىرىيەكانى ئەم كەسانەي كە خۇيان بەسۆسىيالىست ناۋدەبەن. بەم پىيە، سەرەخۇ لەۋەي كە پراي گىشتى ئىنگلىترا لەبەرامبەر بېرورپاكانى سۆسىيالىستەكاندا بەچ ئاكامىك دەگەن، دەكرى چاۋەرۋانى ئەۋە بىكى كە بەئاگادارى لەم پووانگانە، ئەۋان بىنەمايەكيان بۇ تىبگەشىشتەن لەم بابەتە دەپ. ھەرۋەھا نووسەرانى ئەم ۋوتارە لە سەر ئەۋە بېرۋايەن، كەلېكۆلېنەۋە ۋە تويۇزىنەۋەي مەسەلەي ژنان كاتىك بە باشترىن شىۋە ئەنجام دەدرىت كە لەلايەن ژن ۋە پىاۋىكەۋە بىكى كە لەگەل يەكتىدا ھاۋىرۋاۋىرۋاكارىن، ئەۋەي لەمە بەداۋە دىت، ئىمە ھەۋلمان داۋە ۋەك دوو سۆسىيالىست پووانگەكانمان دەربىن. ھەرچەندە بەپراي ئىمە ۋە بەشى زۆرى ھاۋىرۋاۋىرۋاكارانمان لەئىنگلىستان ۋە ۋورپا ۋە ۋولتە يەكگرتۋەكان لەۋ پوانگانەدا ھاۋەبەشىن، بەلام بەھىچ شىۋەيەك ناپى ۋا لەمە تىبگەن كە حەتمەن ھەر شتىك لەم ۋوتارەدا ھاتوۋە يان تەنانەت خالىكى دىارىكارۋى ئەۋە ۋوتارە جىگاي پەسەندى ئەۋانە.

سەرەتا بانامازە بەچەند خالىك بەكىن سەبارەت بەبەرھەمىك كە بابەتى ئەم نووسىنەيە. بېيىل كرىكارىك ۋە سۆسىيالىستىك ئەندامىكى پەرلەمانى ئەلمانىيە، كىتەپكەي ئەۋە بەناوى "ژن"³ لەئەلمانىادا قەدەغەيە. ئەمە بۇتە ھۇي ئەۋەي، كە ئەم كىتەپ بەگىران ۋە دژۋار دەست بەكەۋىت ۋە لەبەردەستى كەسانىكى كەمدا بىت. بىلابوۋرۋاۋەكانى ئەلمانىا - تادوايىن رۇژنامەكەي - ئەم كىتەپ يان مەحكوم كىرد ۋە ھەموو پەۋشۋىكى ناپەسەندى گونجاۋ ۋە گونجاۋيان دايە پال نووسەرەكەي. كارىگەرى ئەم كىتەپ ۋە گىرنگى ئەۋە ھىرشانە بەدژى بېيىل، ھەموۋى بۇ كەسانىك كە پىتگە ۋە تايەتمەندى كەسايەتى بېيىل دەناسن، بەتەۋاۋى قابىلى دەركە. بېيىل يەككە لەدامەزىنەرانى حزبى سۆسىيالىستى ئەلمانىا⁴، يەككە لەۋانەي كە لە پەۋاچ پىدانى زانستى ئابوۋرى كارل ماركسدا لەپىزى پىشەۋەيە ۋە لەۋانەيە يەككە لەباشترىن ۋوتارىژانى ۋولانىش بىت. پىرۆلىتارىيا بىرۋايان بەبېيىل ھەيە ۋە خۇشيان دەۋى، سەرمايەدارەكان ۋە خانەدانەكانىش لى دەترسن ۋە بىزان لى، ئەۋەك تەنبا خۇشەۋىستىن كەسە لەئەلمانىادا، بەلكو ئەۋە دۆست ۋە دۆزمنانەي كە دەيناسن، ھەموۋيان پىزىيان بۇي ھەيە. بوختان ھەلبەستىن بەدژى ئەۋە زۆر بوۋە، بەلام بى سى ۋە دوو دەپى

ۋەك ھەر پىاۋىك لەتەندروستى جەستە ۋە دەروون بەرھەمەندى ۋە (ۋە ئەندازەيەك پادەي ئەۋە ژنانە بەخىرايى زۆر دەبىت!) يەك دوۋيان سى كاتىمىر لەكاتى كۆمەلەيەتى خۇي بۇ پىداۋىستى كۆمەل كاردەكات ۋە پاشماۋەي كاتەكەي خۇي بۇ دەمىنەتەۋە. لەۋە بەدۋا ئەۋە ئازادە كە ئەم كاتە بۇ ھونەرۋانست، فىترىكرىن ۋە نوسىن ۋە يان راپوراردن يان بەھەر شىۋازىكى دىكە كەك ۋە رەگرى. فەحشا لە پال ئەۋە ھۇكارە ئابوۋرىيەنەي كە پىكەپتەرىيەتى ۋە لەھەلۋمەرجى ئىستادا بوۋە بەپىۋىستىيەك، لەناۋ دەچى.

ئەۋەي كە ئايا لەكۆمەلگاي سۆسىيالىستىدا يەك ھاۋسەرى يان چەند ھاۋسەرى باۋ دەپى، يەككە لەۋ ۋورەدەكارىيەنەي كە ئىمە تەنبا دەتوانىن ۋەك تاكە كەس سەبارەت بەۋ بېرۋا دەربىن. ئەم بابەتە ئەۋەندە بايەخدارە كە ناتوانى ئەۋە تەپۋتۋى ژەھراۋىيەنەي نىزامى سەرمايەدرىدا ۋەلام بەدريتەۋە. بەبېرۋا شەخسى ئىمە، يەك ھاۋسەرى دەستى بالاي دەپى. تەقربىن بەپادەيەكى يەكسان ژن ۋە پىاۋ ھەيە، تىكەلاۋى تەۋاۋ ھاۋسەنگى ۋە بەردەۋامى دوۋ نەفەر، حالەتتىكى نەۋنەيەي، حالەتتىكى ئاۋا، كەتەقربىن لەھەلۋمەرجى ئىستا پەيدا ناپىت، پىۋىستى بەچار ھۇكارە ھەيە، ئەۋانىش: خۇشەۋىستى، پىز، لىكنزىكى ھىزرو بىرۋە بەرھەمەندىۋون لەپىۋىستىيەكانى ژيان. ھەر يەك لەم چار ھۇكارە لە نىزامىدا كە ئىمە بەرەۋە لاي ئەۋە لەجۋولاندان، زۆرتر دەگۈنچى بىتەدى ھەتا لە كۆمەلگايەك كە ئىستا "بوۋنى ئىمەي تىدايە". ھۇكارى چارەم، ۋاتە بەرھەمەندىۋون لە پىداۋىستىيەكانى ژيان بۇھەموۋان، لەكۆمەلگاي داھاتوۋا مسۆگەرە. بەۋە شىۋەيەي كە ئىبسن (IBSEN) لە كىتەپى "خانۋى بوكە شوۋشەيەك" لەزبانى ھىلمىر (HELMER) ۋە پوۋ بەتۇرا NAORA دەلى: "ژيان لە خانۋەيدا كە بىناغەكەي لەسەر قەرزۋ قىست ۋە رەگرىتە، ئىتر ئازاد ۋە جوان نىيە". بەلام ئىتر قەرزۋ قىست ۋە رەگرىتە بۇ كەسك كە ئىتر نەك كەسكى تەرىك كەۋتوۋ، بەلكو ئەندامىكى كۆمەلە، پوۋنادات. تا ئەۋە شوۋىنەي دەگەرپتەۋە بۇ لىكنزىكى ھىزرى، خۇندىنى يەكسان بۇژنان ۋە پىاۋان ۋە پەۋرەدەكرىن ۋە تىكەلاۋى ئەۋان ئەۋەكاتەي كە ئىتر پىكەۋە بىزىن ۋادەكا ئاستىكى بەررتەر لەۋەھا نىزىكى يەك دروست بىكى. ۋوتەي ئەۋە ژنە گەنجە كە لەشيعرى "لەبىرەۋەرىيەكان" ي تىنى سۆن TENNUY SON ۋە تىۋى: "من ناتوانم تىبگەم، چونكە عاشقم"، ئىتر دەبىتە ئەفسانەيەك. ھەموو كەس فىرۋوۋە كە ھىچ خۇشەۋىستىيەك بەبى تىبگەشىشتە نىيە. پىزۋو خۇشەۋىستى كە پىۋىستى ۋە لەھەلۋمەرجى ئىستادا بەھۇي تاۋانكارى ۋە كەۋكۋىيەكى زۆرەۋە كە بەرھەمى نىزامى بازىگانى كۆمەلگايە لەناۋ دەچن. لەكۆمەلگاي داھاتوۋا ھەرچى ئاسانتەر دەست دەكەۋن ۋە ھىچ كات نەۋەتەن. پەيۋەندى ژن ۋە پىاۋ لەبەنەتدا پەيۋەندىيەكى سىرۋىستى ۋە تايەتى دەبىت، بەبى ئەۋەي كار بەدەستىكى دەۋلەت خۇي تىھەلقورتنىت. ئىتر ژن كۆپلەي پىاۋ ناپىت، بەلكو لەگەل ئەۋەدا يەكسانە، ئەۋە ئىتر پىۋىستىيەكى بەتەلاق نىيە.

ئايا ئەۋە جۆرە كە ئىمە بىرى لىدەكەينەۋە، يەك ھاۋسەرى باشترىن شىۋەي باۋ دەپى لەۋ كۆمەلگايەدا؟ نازانين، بەلام دىنباين كە باشترىن شىۋەي ئەۋە پەيۋەندىيە لەلايەن تىبگەشىشتى

بَلَّيْنِ كه ته واوی ئه و تۆمه تانهی كه خراونه ته پالی، به هه مان ئه ندازهی ئه وهی كه دژيون، نار په واشن. وهرگيردراوی ئینگلیزی دوايین بهرهمه كهی ببیل، له لایه ن هه ندیکه وه به توور په یی یه وه پيشوازی لیکراوه. غه زه بی ئه و په خه نگره توورانه پووبه پووی كه مته رخه می چاره پوان نه كراوی بلاو كه ره وانی وهرگيردراوی ئینگلیزی ئه م كتیبه بوو. ئه م كه مته رخه می به زور سه رنجراكیش و به هه مان راده ش قابیلی چاوپوشی نه كردنه، له بهر ئه وهی كه چاپی ئه لمانی ئه م كتیبه — كه له زوریخ ئه نجامدراوه — ته نانه ت یه ك هه له شی تیدا نی یه. وهرگيری كتیبه كه، دكتور هاریت ب- ئادمیز و التزر (HARRICT B.S ADAMS WALTHER) ئه م په خه نانه نه ییده گرت ه وه. به گشتی ئه و به باشی كاره كهی خوی به پئوه بردبوو، ئه گه رچی نانا شنایی له گه ل هه ندی وشه و زاواهی ئابووری لیره وله وی هه ندی نارپوشنی دروست كردوه. سه ره پای ئه وه ئه و له وهرگيرانه كه دا بویرانه له حاله تی كۆ كه لکی وهرگرتوه، به لام كتیبه كه پره له هه له ی چاپی چ له پئووس و پیتچنی داو چ له كه لك وهرنه گرتنی دروست له نیشانه ریژمانی یه كان. بوونی لانی كه م 170 هه له له كتیبه یی كی 264 لایه په یی دا به راستی زور خراپه. ئیبه له بیری ئه وه دانین بچینه سه ر به شی یه كه م و میژووی كتیبه كه. گه رچی ئه م به شه زور سه رنج راکیش به لام لیره دا لی ده گوزه ریین؛ له بهر ئه وهی كه له مه پ په یوه ندیه كانی ئیستای ژنو پیاوو ئه و ئالوگورانه ی كه له م په یوه ندی یه دا به م زووانه پووده دهن، زورتر له و ده توانی قسه بكری. جیا له وه، به شی میژووی كتیبه كه، باشتی به شی كتیبه كه نیه، ئه م به شه له دست كه م كوپى زور ده نا لینی. له م بواره تابه تی یه دا باشتی كتیبه — له په یوه ند به مه سه له ی ژنانه وه — كتیبه كهی (فردیریک ئه نگلس) ه به ناوی "سه رچاوه ی خیزان و خاوه ندراریتی تابه تی و ده ولت"⁵ له م پووه وه ئیزن بده ن بچینه سه ر كۆمه لگای ئه مپووه هه لومه رچی ژنان له مپووا.

له پوانگه ی "ببیل" ه وه — باشته بللین له پوانگه ی سؤسیالیسته كانه وه به گشتی — كۆمه لگا له حاله تی ناجیگیری و پووكانه وه (تخمیر) دایه. ئه و ناجیگیری به ره مه می گه نده لی گشتی و ئه و پووكانه وه یه ش به ره مه می گه نده لی كۆمه لگایه. حاله تییكى وا ده بیته مایه ی له ناوچوون. مه رگی شیوه به ره مه مپنانی سه رما په دارى و به م پئیه ش مه رگی كۆمه لگایه كه له سه ر بنه مای ئه و پیکهاتوه، به پای ئیبه له ئاسوی ساله كانی داها توو دایه نه ك سه ده كانی دواتر. وه ئه م مه رگه ی كۆمه لگای ئیستا به واتای شیه ل بوونی ئه وه بۆ شیوه ته نانه ت پیکهات یه كی ساده تر كه پیکهاتنه وهی ئه وان ده بیته هوی پیکهاتنی سیستمیكى نوئ و باشت. كۆمه لگای ئیستا له پووی ئه خلاقى یه وه دارپووخاوه و له هیه شتیکدا ئه م دارپووخانه ی خوی له حاله تی نه فره ت لیگراوتر نیشان نادات، له په یوه ندی ئیوان ژنو پیاو دا نه بئ. هه ر ته قه لایه ك بۆ داپوشینی ئه م بارودوخه بئ كه لگه، راستی یه كان به و شیوه یه ی كه هه ن ده بی سه رنجیان بدریتی.

یه كێك له و راستییانه، بایه خییكى بنه رته ی هیه و هیه كات به ته واوی له له لایه ن ئه و پیاوو ژنانه ی له ئاستیكى مامناوه ندی زانیاری به هره مه ندن، ئاوری لینه دراوه ته وه. ته نانه ت ئه م بابه ته له لایه ن پیاوان و ژنانیکه وه كه تیگه یشتنیكى به رزتر له ئاستی مامناوه ندی یان هیه و خه بات بۆ

ئه وان له به كۆمه لایه تی بوونی ئامرازی به ره مه مپنانه وه سه رچاوه ده گری هه ر ئیستا، یه ك ده رزه ن خراپتره له وهی له كۆمه لگه ی گه نده لی ئیستادا هه یه.

كه واته چ شتیكه كه ئیبه به دلنایی یه وه وایر ده كه یه وه كه به ئه نجام ده گات؟ ئیبه تائستی كه له ره وتی بیركردنه وهی ببیل كه كاری به به لگه ی ئه و خستینی سه ر ئه م باسه، كه لكمان وهرگرتوه و به و پئیه بۆ وه لامی ئه م پرسیاره به هه موو رازی بوون و چه زیکه وه ده گه پئینه وه بۆ ئه و. ئه و له وه لامی پرسیارى سه ره وه دا ده نوسی: "كۆمه لگایه كه له ودا ته واوی ئامرازه به ره مه مپنه ره كان هی كۆمه لگایه، كۆمه لگه یه كه به بی له به رچاوگرتنی جیاوازی به ره گه زى یه كان هه مووان به یه كسان ده زانی و كه لك وهرگرتن له ده سه كه وه ت زانستی و ته كنیكى یه كان بۆه مووان ده سه به ر ده كات، كۆمه لگایه كه ته واوی ئه و كه سانه ی كه ئیستا هیه به ره م ناهینن، یان چالاكى ئه وان زیانبار، ته واوی ئه و كه سانه كه له ش قورسو و به لاش خۆرن، به لی هه مووان بۆ كار كردن هان ده دات، له هه مان كاتدا ماوه ی كاری پئویست بۆ دابینكردنی برئوی خوی، ده گه یه نیتته لانی كه م و بارودوخى فیکری و جه سته یی ته واوی ئه ندامانی خوی بۆ به رزترین ئاستی گونجاو ده با ته سه ر".

ئیبه نه له خۆمان و نه له نه یارنمان ئه وه ناشارینه وه، كه یه كه مین هه نگاوی دامه زراندنی و هه كۆمه لگایه كه نه هیشتنی خاوه ندراریتی تابه تی یه له سه ر زه وی و ته واوی ئامرازی به ره مه مپنانه. به هه نگاویكى له م چه شنه ده ولتیش به واتای ئیستای نامینی. تا ئه و شوینه كه بۆ تیکه لكردنی ئامانجه كانی ئیبه ده گه پئینه وه، هیه شتیك له بروای ئه و ده سه كه سه نه فامانه ئاسایی تر نی یه كه پئیان وایه، ئه و گورانكارییانه ی كه ئیبه خاوازیاریانین، ده توانی له لایه ن نیزامی ده ولته ی ئیستاه بیته دی و پاشان بپاریزری. دام و ده زگای ده ولت له هه لومه رجه ی ئیستادا، ریکخراویكى بالاده سه ت بۆ پاراستنی بارودوخى ئیستای خاوه ندراریتی و ئه و بالاده سه تی به كۆمه لایه تی یه ی كه له وه وه سه رچاوه ی گرتوه. نوینه رانی ئه و دام و ده زگایه تاقمییكى كه م له چینی مامناوه ندی و خۆشگوزهرانن كه بۆ وهرگرتنی ماف گه لیكى زور و نا ئاسایی منافه سه ی یه كتر ده كهن. ده ولت له سؤسیالیزمدا، ئه گه ر به راستی ئه و ده برینه كه وه بیره نیه ره وه ی دیارده یه كی ناشیری نی میژوویی یه هیشتا باو بییت، توانای ریکخرا بوونی كۆمه لی كریكارانه. به پئوه به رانی و هه ك دامه زراوه یه ك، كه له گه ل باقی هاوکارانی خۆیاندا له ژیانتیكى یه كسان به هره مه ندن. جیایی كارو هونه ر، لیكژى كاری هزی و ده سستی — واته ئه و شته ی كه ده رونی هونه رمه ندان بریندار ده كا، به بی ئه وه ی كه ئه وان له هۆكاره ئابوری یه كانی و هه مینه تی یه ك ئاگادارین — له ناو ده چیت.

وه ئیستا ئیبه ده گه یه ئه م پرسیاره، كه پینگه ی ژنان و له ئاكامدا ره گه زى مرؤف چۆن به م گورانكارییانه ده گورپی؟ یه ك دوو شت هیه كه ئیبه به ته واوی لییان دلنایین. له مه سه له كانی دیکه دا ره وتی گشه كردنی كۆمه ل خوی به شیوه یه كی سه لمیتراو سه باره ت به وان بریار ده دات، گه رچی په نگه هه ركام له ئیبه پوانگه ی خوی سه باره ت به هه ر یه كه له و مه سه لانه هه بییت. چه تمه ن یه كسانی بۆ هه مووان، به بی له به رچاو گرتنی جیاوازی جنسی، ده بیته باو. له م پووه وه، ئیتر ژنان سه ربه خۆ ده بن و خویندن و ئیمكاناتی ئه وان له گه ل پیاواندا یه كسان ده بی. ئه گه ر ئیتر هه ر ژنیك

پياوان و ژنانىكى تاوانبار كه به داخه وه به سانايى له لايه ن كۆمه لگه وه ((دوور ده خرينه وه)) ئه م هه ولانه بن ئاكاميش ده ميئنه وه. سؤسياليسته كان ده لئين به پزگار بوون له شه پرى ئه م نيزامه، واته نيزامى به ره مه يئانى سه رمايه دارى، فه حشاش له ناو ده چى.

ئه مه ئيمه ده گه يه نيته دواين خال. ئيمه سؤسياليسته كان چيمان ده وئى؟ ئيمه چاوه پروانى چ شتيكىن؟ چ شتيكه كه ئيمه له پرودانى ئه وه به پاده ي ده ركه وتنى هه تاوى به ربه يان دلئيانين؟ چ ئالوگورپىكى به ره و پيش له كۆمه لگادا مومكينه، كه له ئيستادا ئيمه زمينه كانى ئه وانه ده بينين؟ له پروانگه ي ئيمه وه چ گۆرانكارى به كه له وه زعيه تى ژناندا، له ئاكامى ئه وه گۆرانكارى به ره و پيشه دا، ده توانرئ پيشيني بكرئ؟ بيلن سه ر هه تا خومان له هه ر جۆره پيش گۆبهيكى پيغه مبه ر ئاسا به دوور بگري. به لام كه سيك كه به پشتبه ستن به به لگه هينانه وه سه باره ت به ره وتى زنجيره ديارده به كه قابيلى بينين، هه ست به ئاكامه حاشا هه لئه گره كانى ئه وان ده كات به هه يچ جۆريك پيغه مبه ر نيه. ئه م كه سه هه ر به و پاده يه پيش گۆبى ده كا، كه سه باره ت به مه سه له يه كه حه تمى مه رج به ندى ده كا، بۆ ئيمه پوونه كه له كۆمه لگاي ئه لمانيا - وه ك ئينگلستان - زه وى دارى ئازاد كه بناغه ي نيزامى ده ره به گايه تى لپيئيكه اتبوو سه رمايه دارى جئى ئه م نيزامه ي گره وه، به م پئيه ئه م سيستمه ي دوايه ش وه ك نيزامه كانى پيش ئه وه هه ميشه ي نيه، به لكو ده گورپئ به نيزامى سؤسياليسه تى. به واتايه كه ديكه، هه ر به و شووه يه ي كه كۆيله دارى بۆ نيزامى ده ره به گايه تى و نيزامى ده ره به گايه تى به (كۆيله تى كرئ) ئيستادا گؤرا، نيزامى كۆيله تى كرئش ده گورپئ به هه لومه رچيك كه ته واوى ئامرازه كانى به ره مه يئان ئيتر نه ك هى كۆيله دار، يان ئاغاي ده ره به گ يان ئه ربابى كۆيله به كرئ گيراوه كان - واته سه رمايه دار - به لكو هى ته واوى كۆمه لگا ده بئى. له به رامبه ر ئه وانى كه ده يانه وئ به گالته و ته شه ره وه وه لامى ئه م ئيدعايه ي ئيمه بده نه وه، ئيمه پئله وه ش ده نيئن كه تا ئه و شوينه ي به وورده كارىه كانى كۆمه لگاي سؤسياليسه تى ده گه رپته وه، ئيمه ش هه ر ئه وه نده ده توانين قسه بكه ين كه يه كه مين سه رمايه داره كان ده ياننوانى سه باره ت به وورده كارىه كانى نيزاميك قسه بكه ن كه خولقاندان، هه يچ شتيك له وه هه راو هه نكامه ناشرينه ي سه باره ت به راگه ياندى وورده كارىه كانى ئه وه هه لومه رجه كۆمه لايه تى به ي كه ئيمه له و بپوايه داين دنيا پوه وه ئه و له جوولاندايه، باشتر ئاست نزمى و ناعادلانه بوونى تيگه يشتنى هاكه زايى له سؤسياليزم، پيشان نادا. هه يچ به رگرى كارىكى پاستيه يه گه وره و نئو وه ره ها هه يچ يه كه له لايه نگرانى ناتوانن ئه و پاستيه به هه موو جووراو جۆرى به كه يه وه ديارى بكه ن. ئايا چاوه پروانى به كه و وه كه ئه وه نيه كه كه سيك دۆزينه وه ي هيزى پاكيشان له لايه ن نيوتنه وه په ت بكا ته وه، به و هۆيه ي كه ئه و له سه رده مى خويدا نه يتوانى بوو به كه لك وه رگرتن له م تيوره بوونى هه ساره ي نپوتون راگه يه نيته؟ يان وه كه ئه وه نيه كه كه س تيورى هه لئاردنى سروشى داروين به هۆى ئه وه په ت بكا ته وه كه له م تيوره دا ئيستاش جيگاي غه ريزه پۇشن نيه؟، هه لبه ته ئه مه ريك كارىكه، كه نه ياره باوه كانى سؤسياليزم به رده وام به له سه رخۆبى به كه بئ مانا و پووجه وه ئه نجامى ده دن. ئه و كه سانه له يبرى ده كه ن كه له به رامبه ر هه رچه شنه دژوارى و ميحنه تيك كه به بپواى

ئازادى زۆرتى بۆ ژنان بوته به شتيكى گرنه له ژيانيان ده ركى پئنه كراوه. ئه م پاستيه بنچينه ييه ئه مه يه، كه مه سه له ي ژنان لايه نيكى گرنه ئابورى هه يه؛ كه پيگه ي ژنان وه ك هه ر شتيكى ديكه له كۆمه لگاي مۆديرن و ئالۆزى ئيستادا له سه ر بنچينه يه كه ئابورى وه ستاوه. ئه گه ر بيبئل له كتبه كه ي خويدا جگه له جه خت كردن له سه ر ئه م بابته، ته نانه ت هه يچ كارىكى ديكه ي نه كرده يه، هه ر ته نيا ئه وه به سه بوو كه به ره مه كه ي ئه وى بگرديه ته كارىكى به نرخ. مه سه له ي ژنان مه سه له يه كه په يوه ندى به ريكختسنى كۆمه لگا له ئاستى گشتى دايه، بۆ ئه و كه سانه ي كه هه ستيان به م بابته گرنه نه كرده وه پيويسته به شيك له به رگى به كه مى كتبى (پيشكه وتن له فيزيووندا) ي بيكون (BECON) يان بۆ وه ربيگيرين⁽⁶⁾. - "هه لبه يه كه ديكه .. ئه مه يه كه پاش دابه شبوونى زانست و هونه ر بۆ به شه تا يبه تى به كانى خۆى، مرؤف جيهانى بوونى زانستى له بپركردوه . ئه مه شتيك نيه جگه له كۆسيك له سه ر رپگاي پيشكه وتن.. له پله ي يه كه مدا ناتوانرئ به شه دوورترو قوولتره كانى هه ر زانستىك ده ست بكه وئت، ئه گه ر لئوتويزه ره وه له پواله تى ئه و زانسته دا بمئيتته وه و زانيارى خۆى نه گه يه نيته ئاستى به رتر"، ئه م هه لبه يه، واته كاتيك كه "پياوان و ژنان جيهانى بوونيان له يادكردوه، شتيكه له گالته جار يبه كه نابجئ"، واوه تره. ئه مه نه خۆشى به كه. وه يان ئه گه ر بپياربئت له وه رگرتنى ئه و نمونه يه ي سه ره وه و عيباره ته كه ي كه لك وه ربيگرئ، ده بئ بووتري كه سانيك كه بارودوخى هه نوكه يي ژنان ده دن به ر هيرش - بئ ئه وه ي كه له هؤكاره ئابورىه كانى كۆمه لگاي ئيستادا وورديبنه وه - وه ك دكتوريك وايه كه نه خۆشى شوئيتكى له ش (موضعي) چاره سه ر بكا، به بئ ئه وه ي كه له وه زعيه تى گشتى له ش تيگه يشتبئت.

ئه م په خنه يه ته نها ئاراسته ي ئه و كه سه روو كه شيانه ناكريئ كه هه ر قسه و باسيك ره گه زى سيكسى تئيدابئت، به گالته ي ده گرن، به لكو هه ره وا ئه و كه سه خوينده وارانه ش ده گرپته وه كه زۆربه يان جددى و بپرمه ندى و ئه وه ده زانن كه ژنان له هه لومه رچيكى گرنه دا ده يگوزهرينن و هه زده كه ن بۆ باشتر بوونى بارودوخيان كارىك ئه نجام بدرئ. لئره دا مه به ستمان ئه و كه سه تيگۆشه رانه يه كه بۆ به ديئه تانانى مافى ره واى ده نگدان بۆ ژنان⁽⁷⁾، هه لوه شانده وه ي ياساى نه خۆشى به ساريه كان⁽⁸⁾، ديارده يه كه دژيو كه زاده ي تووندو تيژى و ترسنۆكى پياوانه يه، خويئدى بالا بۆ ژنان، كرانه وه ي ده رگاي زانكۆكان و پيشه به رزه كان و هه موو كاره كان، له ده ستفروشى به وه بگره هه تا مامۆستايى بۆ ژنان، خه بات ده كه ن. تا ئه و شوينه ي بۆ ئه م هه ولانه ده گه رپته وه كه هه موويان تائيره باشن، سئ خال به پوونى ده كه ونه به رچاو. يه كه م ئه وه ي كه - وه ك بنه مايه ك - كه سانيك كه سه رقالي ئه م هه ولانه ن، له چينه داراكانن. جگه له پپوپاگه نده يه كه كه به دژى ياساى نه خۆشى به ساريه كان به پئوه چوو، به دژوارى ژنيك ده بينى كه له و بزوتنه وانهدا ده ورى گرنه بينن و له چيني كرئكار بئت. هه ر لئره دا ده بئ وه لامى تئيبينى به كانى كه سانيك بده ينه وه كه په نكه بلين ئه وه ي كه ئيستادا له ئينگلستان كرئكاران له و بزوتنه وانهدا كه م تيكل ده بن ده گه رپته وه بۆ پيگه ي ئه و بزوتنه وه يه ي كه جيگا سه رنجى تا يبه تى ئيمه يه. له پاستى دا سؤسياليزم له هه لومه رجى ئيستادا له م وولاته دا له بزوتنه وه يه كه فيكرى زياتر نيه و جگه له به شتيكى زۆر

که له پیاوړی کرځکار له م بزوتنه وه یه دا به شدارنښ، به لآم تا ټو شویڼه ی بؤ وه لآمی ټم په خنه یه ده گه ریټه وه، ده بڼ بلیڼ که له ټلمانیا دا به هیچ شیوه یه که وه زع به م جوړه نی یه و ته نانه ت لیر ه ش خه ریکه سؤسیالیزم له ناو کرځکاراندا بلاو ده بیټه وه.

خالئ دوهم ټم یه که هه موو پوانگه کانی ژنانی "پیشکه وتوو" که ټیکه ل به م بزوتنه وان ه ن یان پشتیان به خاوه ندریټی به ستووه یان ئیجساسین، یان له تیروانینیکی پیشه یی یه وه باس ده کرځ (دینه گوړی). هیچ کام له م تیروانینانه بڼه مای ټابووری ټم گروگرفتنه له به رچاواناگرن، نه ته نیا تا ټو جیگه یی ده گه ریټه وه بؤ سڼ بابه ته دیاریکراوه که ی سهره وه، به لکو له ټه ساسدا تا ټو شوینه یی که کومه لگا له ته واوه تی خؤیدا مه تره حه. ټم که م کوړی یه نابیته مایه ی سهرسوورماني ټو که سانه یی که ده زانن بڼ ټاگایی له تابه ته مندی یه کانی ټابوری، یه کیک له تابه ته مندی کانی که سانیکه که بؤ وه ده سته پنانی مافی ده نگدان بؤ ژنان تیده کوژشن. تا ټو جیگه یی که ټه توانی له نوسینه کانی زؤریه ی پاریزه رانی ژنان دادوړی بکری، هیچ سهرنجیک نه دراوه ته چؤنیټی گه شه ی کومه لگا. ته نانه ت ټابوری سیاسی کلاسیکیش، که به بروای ټیمه له برواکانی خؤیدا به لاریدابه رو له ټاکامه نیشیدا ناریکه، وا نایه ته به رچا و که به گشتی خؤیندنه وه ی بؤ کرابی.

خالئ سڼ ه م که له خالی دوهمه وه سهرچاوه ده گری، ټم کومه ټه بروایانه هیچ کامیان پیشنیاریکیان ته رح ناکه ن که له سه رووی به رته سکی یه کانی کومه لگای ئیستادا بوه ستی. له م بروه وه کاری ټه وان له پوانگه ی ټیمه وه که م بایه خه. ټیمه له مافی ده نگدان بؤه موو ژنان پشتیوانی ده که یڼ، نه که ته نیا بؤ ټو که سانه یی خاوه ن مولکن. ټیمه خوازیاری نه هیشتنی یاسای نه خوځشی یه ساریه کانیڼ، ټیمه خوازیاری ټه وه یڼ که ژنان و پیاوان هه موویان ده ستیان به هه موو پیشه کان پابگات. ته نانه ت ټه گه ر ټم خواستانه بیټه دی، هیچ کام به شیوه یه کی بڼه رته ی له په یوه مندی ژنان و پیاواندا ټالوگوړ بیکنه یڼی. (له ئیستا ټیمه مه سه له ی وو له زیادبوونی پیشپرکڼ و کیشمه کیشکی تال که له نیوان پیاوان و ژناندا بؤ هیشتنه وه ی په گه ز له ټارادایه له به رچا و ناگرڼ)، له به رټه وه جگه له یاسای نه خوځشی یه ساریه کان - که ناراسته وخؤ کارده کاته سهر په یوه مندی جنسی - هیچ کام له ویسته کانی دیکه کارتیکه ری یه کیان له سهر ټم په یوه نندیان نه یه، هر له هه مان کاندای نابی نکولی له وه بکه یڼ، که به هاتنه دی هر کامیان یان هه موو ټم خالانه، هاتنه دی ټو گوړانکاری یه بڼه رته یی که به ریټه یه ټاسانتر ده کاته وه، به لآم زؤر گرنگه له بیرمان بیټ، ټم گوړانکاری یه بڼه رته یی که کاتیک به ټه نجام ده گات که ټو گوړانکاری یه بڼه رته یی که کومه لایه تی یی که بناغه ی ټه وه، پوړی دا بیټ، به بڼ ټم گوړانکاری یه گه وره تره کومه لایه تی یی، هیچ کات ژنان ټازاد نابن.

راستی یه که ته نانه ت له لایه ن که سانیکه وه که چه ز ده کن خزمه ت به ژنان بکه ن به ته واوی وهرنه گیراوه، ټم یه که ژنیکیش وه که چینه زحمه تکیشه کان له ژیر سته مادیه؛ که پیگه ی ټه ویش وه که پیگه ی ټم چینه له بڼ مافی یه کی بڼ به زیاننه دا ټازار ده چیژی. ژنان دروستبووی سته مگه ری یه کی ریخراوه یی پیاوانن؛ به هه مان شیوه ی که کرځکارانیش دروستبووی سته مگه ری یه کی

ټائیستا هه زاران ژن به سووتیڼه رترین بارودوخدا تیپه پده بن، هه تا بڼه قوریانی نیزامی کومه لایه تی ټیمه؛ هه مانگو سالیک هه زاران ژن هه لده فریویټرین "سهرده می چله پوپه یی گه نجیتی خویان که گه پانه وه ی بؤنی یه" له ده ست ده دن. له م پروه وه ټیمه - ئیتر له م په یوه مندی یه دا ده توانین بلیڼ ته واوی سؤسیالیسته کان له هه موو سهرده مه کاندای - له و بروایه داین که پاراستنی داوین پاکی کاریکی خراپو ناپیروژه و مه به ستی ټیمه له پاراستنی داوین پاکی سهرکوتی هه میشه یی ته واوی ټو غه ریزانه یه که ده بڼه هو ی به ر لیکه وتنه وه. ټم ټو شته یه که له پوانگه ی ټیمه وه تاوانه. وه کو هه موو تاوانیک، ټه وه ی که توشی ټو تاوانه ده بیټ ته نیا که سیکن نه یی که ټازاری لیده چیژی، به لکو ټم ټم خودی کومه لکه که ټه نجامدانی وه ها تاوانیک به سهر ژندا ده سه پیټی. لیرده دا ټیمه به ته واوی له گه ل شیلی (SHELLY) داین، کاتیک که له یاداشته کانی خوی له کتیبی ((فریشته ټاسا)) دا ده لئ "داوین پاکی خورافه یه کی ټایینی و ټیلاهی یه و دوژمنیکی گه وره تره به دژی یه کسانی سروشتی هه تا هه سته پواله تی یه کان (ده رکی یه کان)؛ له به رټه وه ی که په گو پیشه یی کاتخوشی تاکه که س وشک ده کاو زیاتر له نیوه ی حه شیمه تی مرؤقابه تی مه حکوم ده کا به چیشتنی ټازاریک که تاقمیکی که م به ئیعتباری یاسا به سهری دا سه پاندوون (12)". سهره نجام، له په یوه مندی گرنگ به م مه سه له وه ده کری باسی ټه وه بکه یڼ که به لگه پزیشکی یه کوکراوه کان پیشان ده دات که تا ټو جیگایه ی بؤ مه سه له ی پاراستنی داوین پاکی ده گه ریټه وه، ژنان زیاتر له پیاوان مه یڼه تی ده کیشن.

خالئ دیکه که پیش ټه وه ی بچینه سهر دوا یڼ بابه تی ټم نوسینه و چه زده که یڼ باسی بکه یڼ، شتیکه که ده رټه نجامی نیزامی ئیستای ټیمه یه: مه به ستمان فه حشایه. ټم شه رپه - وه ک پیشتر ووتان - له بریک له وولاته ټه وروپی یه کان یاسایی یه و به پره سمی ناسراوه. ټه وه ی که په نگه باس کردنه که ی ووتنه وه ی دوویات کراوه یه ک بیټ، ټه وه یه که چینی ناوه پاست لایه نگرانی سهرکی فه حشان. هه لبت له پایه به رزه کان چاوه پروان ناکری، به لآم ټم به ته واوه تی پیوه مندی به به شی سهرکی سیستمیکی بؤگه نه وه هه یه که له سهرمایه داره ((ټیکرا داوین پاک)) و ټاسووده و به ریزه کان پیکنی، ټم هه ر ته نیا له کوڼوونه وه ی زؤری سهره وت سامان و ټو خوږه وشتانه وه که زؤری سامان سهرچاوه که یه تی بؤ خوځ رابواردن، سهرچاوه ناگری. به لگه ی به هیژ ټه وه یه که له کومه لگه یه کدا که پشتی به سهرمایه به ستووه و له سهر بڼه مای ټم له ناوه مندی ټه ودا چینی سهرمایه داری ممانو مندی هه یه، سروشتی یه که فه حشا وه که یه کیک له خراپترین ټاکامه کانی ټو کومه لگایه له بڼه رته دا له لایه ن ټم چینه وه [چینی ناوه ندا] پیشتوانی لیکریټ. ټم راستی یه ټیمه ده گه یه نیټه ره وشت گه لیک، که ټه مجاره به شیوه یه کی دیکه پڼ له سهر ټه وه داده گرڼ .. بؤنه مانی فه حشا ده بڼ له شه ری ته واوی ټو هه لومه رجه ی که پیکه پیڼه ری ټه وه پرگاریڼ. دیداری شه وان هه لگه ل فه حشادا، چیکرده نه وه ی ټو که سانه که به لا لیدراون و هه موو ټو هه وله نیه ت پاکانه ی که بؤ ده ستو په نجه نه رمکردن له گه ل ټم کیشنه ټازارده رده دا ټه نجام ده دری، وه ک چؤن داهیتنه رانی ټم هه ولانه بڼه هیوا یانه خویان دانی پیاوا ده نیڼ، بڼ ټاکام و پوچه تا ټو کاته ی که سیستمیکی به ره مه پیټان له ټارادایه که حه شیمه تی کاری زیاده به ره م دینی و ده بیټه هو ی دروستکردنی

دەكرى ھىوايەكت بەچارەسەرى ئەو وەزىيەتتە بىت. بۆ ئەم مەسەلەيەش، ھەرەكەت بەشەكەنى دىكەدا دووپاتمان كەردەو، پىئويستە بزاننى كە بنەماي تەواوى ئەم مەسەلەنە ئابورىيە. مارى ولىستون كرافت MARY WOLLSTONE CRAFT لە كىتپى "مافەكانى ژنان" دا باس لە تىكەلاوى رەگەزى نىرو مەكە لە ماوھى ژياناندا نەك جياكردنەوھى ئەوان. ئەو خوازىارى ئەوھىيە كە پياوان چ ئىمكاناتىكىان ھەيە بۆ پەرەردە ژنانىش ھەيانىتتە ئەوھىيە كە ئەوان دەبى ھەر لەو قوتابخانە و زانكۆيانەدا پەرەردە بكرىن كە پياوان بەشدارى تبادەكەن و سەرەنجام ئەوھىيە كە دەبى ھەر لەكاتى منالىيەوھى تاكاتى پىگەيشتن ھەردوو پەرەگەزەكە شانەشانى يەكتر پەرەردە بكرىن. ئەم داخوازىيە دەركىكە لەچاوى جەنابى ج.س. جىفرسوندا (J.C. JEAFFRCSON)، كە لەم دوايانەدا چەند بابەتتىكى ھەيە.

دوو شىوھى زىادەروئىي كە لەم جياكارىيە پەرەگەزىانەوھى سەرچاوھى دەگرى – وەك بىبىل دەلى – پياوانى ژن سىفەت و ژنانى پياو سىفەتن. ئەمانە دوو جۆر كەسن، كەتەنانەت خەلكى ئاسايىش بەترسىكى تەواو سروشتىيەوھى لەبىنىنى ئەو چەوتيانە دادەچلەكىت. لەبەر ئەو ھۆيانەي كە پىشتر ئامازەمان پىكرد، جۆرى يەكەم كە مەتر لەجۆرى دووھەم دەكەوتتە بەرچا. بەلام ئەم دوو جۆرە لەرئىلادانە، تەنيا شىوازى نەخۆشى ئاسايى نىن كە لەشىوھى بەرەو پووبوونەوھى ناسروشتى ئىمە لەگەل پىوھندى جنسىدا سەرچاوھى دەگرى. رەبەنى ناتەندروس، كە پىشتر سەبارەت بەو دوواين، جۆرىكى دىكە لەشەتە خراپەكانە. شىنى جۆرى چوارەمىتى. خۆكوژى، جۆرى پىنجەمىتى. تائەو شىوھى بۆ دوو نمونەي ئاخىرى دەگەرئىتەوھى ھىنانى ھەندىك ئامار سەبارەت بەھەندىكىان و ئاگاداركردنەوھىيەك سەبارەت بەوىتر پىئويستە، ژۆرىيە ئەو ژنانەي كە خۆيان دەكوژن، تەمەنيان لەنيوان 16 بۆ 21سالە. ژۆرىك لەم خۆكوژيانە لەسكىپىيەوھى سەرچاوھى دەگرى. كەسسىمى كۆمەلەيەتى ئىمە تارادەي تاوانىك دەھىيئىتتە خوارى. بەلام چەندىن خۆكوژى دىكەش ھەن كە ئاكامى دانەمركاندەوھى غەريزە جنسىيەكانن، كە بەدەرپىنى ئاسايى بە "ئەوينى ناومىدكراو" ئامازەي پىدەكەن. ئىستا سەبرى چەند ئامار سەبارەت بەپادەي شىئىتتى بكن، كە لەلاپەرەي 47ى وەرگىرپرادا ئىنگلىزىيەكەي كىتەبەكەي بىبىل دەرھىنراوھ: لەشارى ھانئوقەر، 188 ژن دووچارى نەخۆشى دەروونى بوون، واتە يەك نەخۆشى دەروونى بۆ ھەر 457ژنى شوونەكردوو، يەك نەخۆشى دەروونى بۆ ھەر 1316 ژنى شووكردوو لە وىلايەتى ساكسونىدا، 240 نەخۆشى دەروونى لەبەرامبەر يەك مىليون ژنى رەبەنى تەندروسدا 125 نەخۆشى دەروونى لەبەرامبەر يەك مىليون ژنى شووكردوو تەندروسدا ھەيە. لەپروس، سالى 1882، بۆ ھەر 10ھەزار پياوى پەبەن 32.2 پياوى رەبەنى نەخۆش، 9.5 پياوى ژندار، 29.3 ژنى رەبەنى نەخۆش، 9.5 ژنى شووكردوو ھەيە كەتوشى نەخۆشى دەروونى بوو.

كاتى ئەو ھاتووھى كە پياوان و ژنان ھەردوو لايان لەوھى تىنگەن كە كوشتنى غەريزەي جنسى، بەردەوام كارەساتى بەدواوھىيە. ئىجساساتى زىاد لەپىئويست زىانبارە، بەلام زىادەروئىي لەبەرامبەرەكەشىدا، واتە لە كوشتنى غەريزەي سروشتى موقىش زىانبارە. و لەگەل ئەمەشدا

رىكخراوھىيە مفتحە خۆرەكانن. تەنانەت لەو شوئىنەي كە وھە بىروپايەك وەرگىراوھ، نابى كە ئىمە بەجەخت كردن لەسەر نەھىشتنى ئەم خراپ تىگەيشتنە ماندوو بىن كە چارەسەرى ئەو گىروگرفت و مەسەلەنى كە ژنان لەگەلئاندا بەرەوپوون – وەك مەسەلەي گىروگرفتى چىنە زەحمەتكىشەكان – بەراستى لەچوارچىوھى ھەلومەرجى ئىستاي كۆمەلگادا ناگونجى. تەواوى ئەوھى تا ئىستا پووىداوھ، جيا لەوھى كە چ ھەراو ھۆريايەكى لەگەلئابووھ، تەنانەت جۆرىك ئازار بى بووھ نەك دەرمانى ئەساسى. دەبى ھەم چىنە ستەملىكراوھكان و ھەم ژنان و بەرھەمەنەران بزانن، كە پزگارى ئەوان بەدەستى خۆيان مسۆگەر دەبىت. ژنان لەناو پياوچاكاندا ھاوبىراني خۆيان دەدۆزنەوھ، ھەر بەو جۆرەي كە كرىكاران لەناو فەيلەسوفەكان و ھونەرمنەندو شاعىرەكاندا ھاوبىراني خۆيان بەدەست ھىنا. بەلام نە ژنان دەتوانن ھىوايان بەتەواوى پياوان بى و نەكرىكارانىش بەتەواوى چىنى مامناوھندى⁽⁹⁾.

پاستى ئەم مەسەلەيە كاتىك پوونەبىتتەوھى كە بەرلەوھى چىنە سەر وەزىيەتى ژنان، پىئويستە ئامازە بەمەسەلەيەكى دىكە بكنەين. بۆ ژۆر كەس ئەوھى ئىمە سەبارەت بەئىستا دەبىلەين، بەزىادەروئىي دىتە پىش چا، بەشى ژۆرى ئەوھى سەبارەت بەداھاتوو دەبىلەين، خەيالى و پەنگە مەترسى دار بى. بۆ كەسانى خويندەوار، پاي گىشتى ھەرەوھە بىرى پياوانەيە ئەوھى باوھ، رەوشتىيە. ژۆرىيە ئەوان جەخت لەسەر ئەوھى دەكەن، كە زۆچار ژنان لەبەر گىروگرفتە ژنانىيەكانەوھ، تەنانەت لەو ئاستەدا نىن كە لەگەل پياواندا بەراوردبكرىن. ئەم شىوھى بىركردنەوھىيە ئىستا تائاستى بپوانەبوون بە "ئەركە سروشتىيەكان" ى ژنان دادەبەزى. تا ئەو شوئىنەي دەگەرئىتەوھى بۆ ئەم ئىدعايە، ئەم كەسانە لەبىريان دەچىتەوھى كە گىروگرفتە ناو بەناوھىكانى ژنان بە پادەي ژۆر بەھۆى وەزىيەتى ناتەندروسى ژيانى ئىستا لەپادەبەدەر دژوار دەبن، ئەگەر لەبناغەدا بەرھەمى ئەم ھەلومەرجە نەبن. ئەگەر ھەلومەرجىكى رىك و پىك بۆ ژيان لەئارادابىت، ئەم گىروگرفتەنە بەپادەيەكى ژۆر – ئەگەر بەتەواوئىش نەبىت – نامىزن. ئەوان لەبىريان دەچىت كە ئەم بابەتانە لەقسەكاندا كاتىك (زىرەكانە) لەبەرچاوا ناگىرىن كە مەسەلەي رزگارى ژنان لەگۆرئىدايە. ئەوان لەبىريان دەچىتەوھى، كە لەپوانگەي خاوەنكارى سەرمایەدارەوھ، مەسەلەي گىروگرفتە ژنانىيەكان بىانووھى كە بۆ ھاتنەخوارى بەھاي گىشتى ھەق دەستەكان، ھەر بەم شىوھىيە ئەوان لەبىرى دەكەن كە ھەر بەو ئەندازەيە(ئەركە سروشتىيەكان) ى ژنان بوونيان نىيە، كە ياساي "سروشتى" بەرھەمەنەننى سەرمایەدارى بوونى نىيە؛ يان رادەي "سروشتى" لەسەر پادەيەك كە لە بەرھەمى كرىكار بۆبۆئوى بەو بگات بوونى نىيە. لەبەرئەوھى مەسەلەي يەكەمدا، "ئەركەكان" ى ژنان بپيارە بەخۆكردنى منال و ئاگادارى لەمال و گوپرايەلى لەپياوى مال لەخۆ بگرى، لەبەرئەوھى لەبابەتى دووھەمدا، بەرھەمەنەننى زىدەبايى مەرجىكى پىئويستە بۆ بەرھەمەنەننى سەرمایەدارى؛ لەبەرئەوھى لەبابەتى سەھەمدا، پادەيەك كە كرىكار بۆ بۆئوى خۆى وەرى دەگرى، ئەو پادەيەيە كە ئەوان لەبىرئىتەدا نەھىيئىتتەوھى. لەم پووھە، ھىچ ياسايەكى سروشتى بۆ ھىچ يەك لەم بابەتانە بوونى نىيە، بەو مانايەي كە دەكرى قسە لەسەر ياسا سروشتىيەكانى بزۆئىنەرى مادە بكرى. ئەم

بابه تانه تهنيا دانراوه کاتي په کاني کومه لگای ئیستان، وهک ئه وهی که زبانی فهره نسی - وهک ئه سلېک - به زبانی دیپلوماتی دهناسری.

تویژینه وهی پیگه ی ژنان له هه لومه رچی ئیستادا به وورده کار په کانی یه وه ده بیټ به هه زار به شه وه. به لآم تا ئه شوینه که بؤ ئامانجه که ی (مه به سته که ی) ئیمه ده گه ریټه وه، پیویسته جهخت له سهر چهند خالیکی ناشنا (زانراو) بکه یین و په ننگه پیویست بکات بچینه سهر یه ک دوو خالی که متر ناشناتر. سهره تا مه سه له یه کی گشتی که په یوه نندی به هه موو ژنانه وه هه یه، ژبانی ژنان له گه ل پیاواندا به رابه ر نیه. ژبانی ئه وان هه مووان ناگریټه وه و له زور بواردا تهنانه ت له گه ل په کتردا لیکیش ناخشین. له م پوه وه ژبانی نه سلې مرؤف له گه شه کردن وه ستاوه. به ووتی کانت: "کاتیکی ژن و پیاویک پیکه وه یه ک بگرن، هه موو وه ته واوه تی بوونی مرؤقابه تی پیک ده هینن؛ په گه زیک، ئه وی تر کامل ده کات، به لآم هه رکات، هه رکام له په گه زه کان ناکاملن و یه کیک له م دوانه تارپاده یه کی نیگه رانکر وایه وه کاتیکی وهکو بنه مایه ک هیچ کام له م دوانه په یوه نندی یه کی ئازادو سروشتی، ته واو راسته قینه له گه ل په کتر، نابه ستن، ئیتر جوری مرؤف نه کامله و نه ته واو.

خالی دووه م، مه سه له یه که که په یوه نندی به تاقمیک له ژنانه وه هه یه و بؤ ئه وان مه سه له یه کی گرنگه، هه موو ئیمه کارتیکه ری هه ندیک ئه رکی دیاریکراو، یان پری و په سمی ژبان، له سهر تاییه تمه نندی جهسته و یان سیمای که سیک ئه م رسوماته په چاوه ده کات، دهنانین. چوارپی یه ک یان هه میشه سهرخوشیک، له پووی شیوه ی پری روشتن یان له لافه تی یه وه جیاده کریټه وه. به لآم چهند که له ئیمه بؤ ساتیک هه لویسته یه کمان کرد یان ده ویرین و ابکه یین و بیر له م راستی په گرنگه بکه ینه وه که بؤچی ئه گه ر ژنیک به ته مه نیک دیاریکراودا تی په پری بیټ، له پووی پواله ت و سیمایه وه - جا چ له سهر جاده و شوینه گشتی یه کان بیټ و چ له کورپی دؤستانه دا - ده تانین زوبه زو بزنانین که شووی نه کردوه یان به و شیوه یه که نووسره خوش زه وقه کان به ته شه ریکی تاله وه ده بیلین، وه ها ژنیک "جی تی متمانه" نیه؟ به لآم له به رامبه ردا، ئیمه ناتوانین پیاوانیک په به ن له پیاوانیک که ژنیا ن هینا بی جیابکه ینه وه. به رله وهی بچینه سهر پرسیاریک که له وه ها راستی یه که وه دپته پیش، ئیزن بدن ئامازه به راده ی ترسناکی ئه و ژنانه بکه یین که شوویان نه کردوه: بؤ وینه له سالی 1870 له ئینگلستاندا 42٪ ی ژنان له وه ها بارودؤخیکدا بوون. پرسیاریک که له م راستی یه وه سهرچاوه ده گری، پرسیاریکی ساده و په وایه به لآم تاله به هوی وه لآمیک که ده کری پی پی بدریټه وه. چونکه خوشکانی ئیمه مۆرکی ئه م غه ریزه له ده ستردراوانه، خوشه ویستی وه لآم وهرنه گرتوه و سروشتی به ش مردو و به سیمایانه وه کیش ده کن؟ چونه که برا "زورتر شادمانه کان ئه وان وه ها مۆرکیک به سیمایانه وه کیش ناکه ن؟ لیټرده ئیتر ناکری قسه له سهر:" یاسا سروشتی یه کان " بیټ. ئه م تاییه تمه نندی یه ی پیاوان، ئه م نه بوونی مۆرکی یه کگرتنی پیرؤزو پیزداره ی هاوسه رایه تی له سهر پیاوان - که به قورسی له سهر ژنانه. ئاکامی حاشا هه لئه گری نیزامی ئابووری ئیمه یه. پیکه هینانی ژبانی هاویه شه کانمان (زه و اچه کانمان)، وهک په وشته کانمان، به بازرگانی یه وه به ستراره ته وه. که سیک که بتوانی وه لآمی به لینه بازرگانی یه کانی خوی بداته وه

له گه ل ئه وه شدا، ئه مه راستی یه که که په یوه نندی به هاتنه دنیا ی منالیکي چکوله وه هه یه و ئیمه به هه لئ ه و به پیرؤز داده نین. له چهند بواردا، ئه م دایکه وهکو خوی مافی ئه وهی هه یه به م راستی یه بلې پیرؤز - مافیکی که سهرچاوه ی گرتوه له ئازاری ئه وه؟

هه روه ها ئیمه له سهر ئه و بپوایه یین، که راستگویانه قسه کردن سهره ت به م مه سه لانه له گه ل مندالاندا هیچ زبانیکیان پینا گه یه نیټ. ووتی یه کی بیبل بپیننه وه، که به سه همی خوی له خاتوو ئیزابیلا بیچر هؤکر ISABELA BEECHER HOOKER ئاوها ده گریټه وه: "بؤ دامرکانده وهی هه سستی به دوا داجوونی به رده وای کورپه چکوله هه شت سالانه که ی که په ییتا په ییتا سهره ت به سهرچاوه که ی خوی پرسپاری ده کردو بؤ ئه وهی چیرؤکی بؤ نه لیټ - کاریک که له روانگه ی ئه وه وه نارپه وشتی بوو - ئه و بریار دده که هه موو راستی یه که به کورپه که ی بلټ. ئه م مناله به ووردی گوئی بؤ دایک شلکردو له و پؤژه وه که بیستی ئه و چهند ئازارو دلته په ی به دایکی ته حمول کردبوو، به په حه م و پیزی تاییه ته وه په یوه نندی خوی له گه ل ئه ودا ده خسته پوو. ئه و پیزه ی که ئه و له ئاست ژنانی دیکه دا پیشانی دده ت". لانی که م بؤ ئیمه ژنیک هه یه که هه موو راستی یه کی به منداله کانی ووتوه. منداله کانی ئه و له ئاست ئه ودا خوشه ویستی و پیزیکی زورتر و جیاوازیان به نیسبه ت پيشووه بؤی هه بووه.

هاوکات له گه ل ئه م شهرمنی یه درؤینه و ئه م رازداری یه درؤینه یه، ئه وهی که ئیمه دژایه تیمان له گه لدا هه یه، جیاکردنه وهی خراپی منالانه له سهر بنه مای په گه زی که له و کاته وه که په وزه به جی دین، ده ست پیده کات و تهنیا کاتیکی کوی تی دیت که ژنان و پیاوان بؤ جاریکی دیکه له ناو خاکی بی گیاندا له تهنیشت یه که وه داده نرین. له کتیبی "چیرؤکیک له کیلگه یه کی ئه فریقی یه وه" (11) کچیک به ناوی لیندال LYNDALL هاوار ده کا: "ئیمه ئه و کاته ی تازه له دایک ببووین و له سهر ئه ژنوی مامانه که مان بووین، له گه ل په کدا یه کسان بووین، دووباره ئه و کاته ی که بؤ دوا جار بؤ خه ویکی هه میشه یی شه ویلگه کانمان لیکده نیین، به یه که وه یه کسان ده بین" ئه و جیاکردنه وه یه له قوتابخانه کاندا به ریوه ده چی و تهنانه ت له بریک له که نیسه کانیشتا سهره پای ژیربه ژیر بوونی بره وی هه یه. هه لبه ته خراپترین شیوه ی ئه م جیاکردنه وه یه له بنیاته نامرؤییه کان به ناوی خانه قاو دیره وه به ریوه ده چی. به لآم تهنانه ت جوره که مترقیزه ونه کانی ئه م کرداره ش که م و زور نامرؤقانه ن. له کومه لگا ئاسایی یه کاندا تهنانه ت ئه و به ربه ستانه ی که له سهر په یوه نندی جنسی داده نرین - وهک ئه و کرده وه سهرکوتگه رانه ی که به دژی کورپه چکوله کان له قوتابخانه کاندا به ریوه ده چی - سهرچاوه ی ئه م کرداره ناشرینه یه. ئه م به ربه ستانه به تاییه ت له په یوه نند به و مه سه لانه که سهره ت به وان قسه ده کری، مه ترسیداره. له و قسانه ی که له زورره کانی میوانداری چینه بالو مامانانه وه ندی یه کاندا له نیوان پیاواندا ده کری، هه ر پیاویک به ئاکامی ئه مه ده زانی؛ هه رچند که په ننگه له روانگه ی ئه وه وانه بیټ. تهنیا کاتیکی که پیاوان و ژنان به نه ندیشه و بیریکی سالمه وه، یان لانی که م له گه ل هه ولدان بؤ ئه و نه ندیشه سالمه، مه سه له جنسیه کان له ته واوه تی ئه ودا - وهک مرؤف گه لیکي ئازادو به سهرراحه تیکی ته واوه وه له به رامبه ر یه کتردا - بیټه به ریاس،

که ره‌سه‌ی بژیوی‌یه. هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی زه‌واج بۆ پیاو به‌واتای ئازادیه، به‌لام بۆ ژن به‌واتای برسیتی بۆ خۆی و منداله‌کانیه‌تی.

په‌نگه له ئیمه پرسیار بکری، ئایا هه‌ر ئه‌م بنه‌مایانه‌ی په‌یوه‌ندیان به‌ته‌لاقه‌وه هه‌یه، په‌یوه‌ندیان به‌نیزامی سو‌سیالیستی‌یه‌وه ده‌بێ؟ وه‌لامی ئیمه ئه‌مه‌یه که په‌کیتی ژن و پیاو – به‌و شیوه که له‌به‌شیکه‌ی دیکه‌ی ئه‌م نوسینه‌دا پروونی ده‌که‌ینه‌وه – له‌کۆمه‌لی سو‌سیالیستی‌دا تایبه‌تمه‌ندی‌یه‌کی وای هه‌یه که به‌ته‌واوی پیوستی ته‌لاق ناهێلێ.

له‌توێژینه‌وه‌ی دوو خالی پێشهودا، تا ئه‌و شوێنه که بۆ هه‌لومه‌رجی داها‌تووی ژنان ده‌گه‌رێته‌وه، ئیمه چاوه‌پوانی هه‌لسو که‌وتی دوژمنکارانه‌ترمان هه‌یه له‌وه‌ی که تانیستا به‌پێوه‌چووه، هه‌لبه‌ته تانیستا به‌شیوه‌یه‌کی هاکه‌زایی ئاماژه‌مان به‌و دوخاله‌ کردووه. خالی په‌که‌م، مه‌سه‌له‌ی غه‌ریزه‌ی جنسی بوو. به‌پروای ئیمه، شیوازی که کۆمه‌لگا له‌گه‌ل ئه‌م مه‌سه‌له‌یدا هه‌لسو که‌وتی پێ‌ده‌کات به‌شیوه‌یه‌کی مه‌ترسیدار هه‌له‌یه. ئه‌م شیوازه هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه هه‌له‌یه. مندالانی ئیمه کاتیک سه‌باره‌ت به‌چۆنیتی دروست بوون و له‌دایکبوونی کۆریه پرسیار ده‌که‌ن، هه‌میشه بێ‌ده‌نگ ده‌کرێن. له‌کاتیکدا ئه‌م پرسیاره به‌و پاده‌یه سروشتی‌یه وه‌کو ووردبوونه‌وه له‌لیدانی دڵ یان جوولانی سی‌یه‌کان له‌کاتی هه‌ناسه‌دا. پرسیار سه‌باره‌ت به‌دروستبوون و له‌دایکبوونی منال، ده‌بێ به‌و رۆشنیه‌ی که وه‌لامی پرسیاره سه‌باره‌ت به‌لیدانی دڵ و جوولانی سی‌یه‌کان ده‌دریته‌وه، وه‌لام بدریته‌وه. په‌نگه تاکاتیکی دیاریکراو منال ته‌نوائی درک به‌پروونکردنه‌وه‌ی لایه‌نه‌ فیزیۆلۆژیکه‌کانی ئه‌م مه‌سه‌له‌یه بکات، هه‌رچه‌ند ئیمه لێ‌ده‌دا ناتوانین ئه‌و کاته پێناسه بکه‌ین. به‌لام هه‌رچه‌ کاتیک کاتی ئه‌وه نیه، که بکری سه‌باره‌ت به‌چالاکیه‌کانی له‌ش له‌گه‌ل که‌سیکدا درۆ بکری. هه‌تا که‌و کورپه‌کانی ئیمه گه‌وره‌ترده‌بن، مه‌سه‌له‌ی پێوه‌ندی جنسی هه‌رچه‌ زۆتر ده‌بێته مه‌سه‌له‌یه‌کی پارایی و شه‌رم هێنه‌رو؛ به‌م هۆیه‌وه، ووردبینی‌یه‌کی نابه‌جێ و ناسالم له‌وانه‌دا شکل ده‌گرێ (پیکدیت). بیرو می‌شکی ئه‌وان به‌پاده‌یه‌کی زۆر له‌سه‌ر ئه‌م بابته‌ته‌ریز ده‌کات، بۆ ماوه‌یه‌کی دورو درێژ سه‌باره‌ت به‌وه نیگه‌ران ده‌بن یاخود به‌شیوه‌یه‌کی ناته‌واو شادمان ده‌مێننه‌وه، هه‌تا له‌ته‌جامدا توشی حاله‌تیکه‌ی وه‌ک نه‌خۆشی ده‌بن. له‌په‌وانگه‌ی ئیمه‌وه دایک و باوک و منداله‌کانیان به‌و پاده‌ی که‌به‌پروونی و به‌ناشکراو ئاسایی سه‌باره‌ت به‌کۆنه‌ندامی هه‌رس قسه‌ ده‌که‌ن ده‌بێ سه‌باره‌ت به‌کۆنه‌ندامی جنسی قسه بکه‌ن. دژایه‌تی کردن له‌گه‌ل وه‌ها مه‌سه‌له‌یه‌که سه‌رچاوه‌ گرتوو له‌ رقیکی دواکه‌توانه‌یه به‌دژی ووتنه‌وه‌ی وانیه‌ فیزیۆلۆژی؛ بق لیبوونیک که سه‌ریخ‌ترین ووتنی خۆی له‌نامه‌ی باوکیک بۆ به‌پرسی ئه‌نجومه‌نی باوه‌پیکراوانی قوتابخانه‌یه‌که نیشاندای. له‌م نامه‌دا ها‌توو: "تکایه هه‌رچه شتیک به‌که‌که‌م سه‌باره‌ت به‌ده‌روونی فێرمه‌که‌ن. وه‌ها کاریک ئه‌و فێری هه‌رچه شتیک نا‌کاو نا‌شیرینه". تانیستا چه‌ند که‌س له‌ئیمه له‌پروونکردنه‌وه‌ی درۆ سه‌رکوتی راسته‌قینه‌ له‌م باره‌وه، له‌دایک و باوک، مامۆستا‌کان و ته‌نانه‌ت خزمه‌تکاره‌کانمان ئازارمان چه‌شتوو؟ ئیزن بده‌ن به‌راسته‌گۆیه‌کی ته‌واوه‌ پرسیار له‌خۆمان بکه‌ین، که سه‌باره‌ت به‌بوون به‌باوک په‌که‌مجار راستیمان له‌زبانی کێ و له‌چ بارودۆخیکدا بیست.

تاوانیکه‌ گه‌وره‌تری به‌هه‌راوورد له‌گه‌ل ئیه‌انه‌ی دۆسته‌که‌ی، کردووه. زه‌واجه‌کانی ئیمه وه‌ک معامه‌لاتی بازرگانی وان.

جیا له‌وه‌ی که ئیمه ژنان وه‌ک گشتیک سه‌ریکه‌ین وه‌یان ته‌نیا ئه‌و خوشکانه‌مان له‌به‌رچاو گرتبیت که‌مۆرکی پاکیه‌تی هه‌میشه‌یی به‌سیمایانه‌وه نه‌خۆشی به‌ستبیت، په‌ی به‌که‌می پوانگه و ئامانجه نوێیه‌کان ده‌به‌ین. هۆکاری ئه‌مه‌ش، هه‌مان وابه‌سته‌یی ژنه به‌پیاوه‌وه له‌بواره‌ی ئابووریدا. له‌ مافه‌ مرۆیی‌یه‌کانماندا ژنان خاوه‌نداریتییان لێ‌زه‌وت کراوه؛ به‌هه‌مان شیوه‌ی کریکاران که له‌مافه‌کانیان، وه‌ک به‌ره‌مه‌ین، خاوه‌نداریتییان لێ‌زه‌وت کراوه، شیوازی لێ‌سهندنه‌وه‌ی خاوه‌نداریتی له‌هه‌ردوو حاله‌ته‌که‌دا هه‌ر ئه‌وه‌یه که ئه‌و کاره له‌ هه‌رکات و هه‌لومه‌رجیکدا به‌گونجاو له‌قه‌له‌م ده‌دا، واته که‌ک وه‌رگرتن له‌ سته‌م و بالاده‌ستی.

له‌ئه‌لمانیای ئیستادا، ژن له‌به‌رامبه‌ر پیاویدا زه‌عیفه‌یه‌که. پیاویکی سه‌ر به‌چینی خواره‌وه " ده‌توانی هاوسه‌ره‌که‌ی ته‌نبی‌بکات؛ هه‌موو مافیکی بریاردان له‌سه‌ر مناله‌کان، له‌ته‌ستۆی ئه‌وه، ته‌نانه‌ت ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ش که که‌ی شیر له‌مندال بپریته؛ هه‌رچه سه‌روه‌ت و سامانی ژنه له‌لایه‌ن هاوسه‌ره‌که‌یه‌وه هه‌له‌ده‌سوورێ، ژن به‌بێ ئیزنی هاوسه‌ره‌که‌ی ناتوانی هه‌رچه‌ جۆره ریکه‌وتنیک په‌ستیت و بچیته‌ ناو کۆپه‌کۆمه‌له‌ سیاسی‌یه‌کانه‌وه. ئه‌وه پێویست به‌وه ناکات ئاماژه به‌وه بکه‌ین که له‌چه‌ند سالی دوا‌ییدا له‌ئینگلستان چه‌نده ئه‌م مه‌سه‌لانه به‌قازانجی ژنان باشت به‌پێوه‌چوو، وه‌ یان به‌بیری خۆینه‌ری بپێننه‌وه که ئه‌م گۆرانگاریانه چه‌ند به‌ره‌می تیکۆشانی ژنان خۆیان بووه. به‌لام پێویسته ئه‌وه بلین که سه‌ره‌پای وه‌ده‌سته‌هێنانی ته‌واوی ئه‌م مافه‌ مه‌ده‌نیه تازانه بۆ ژنانه ئینگلیز – چ شووکردوو چ شوونه‌کردوو یان – هه‌ردوکیان وه‌ک په‌که‌ی له‌بواره‌ی ره‌وشتی‌یه‌وه به‌پیاوه‌وه به‌ستراونه‌ته‌وه و به‌دروستی پیاوان ده‌ره‌ق به‌خۆیان ده‌بین. له‌ وولاته پێشکه‌وتوووه‌کانی دیکه‌ش جگه له‌ له‌په‌وسیا که له‌ودا ژنان له‌بواره‌ی کۆمه‌لایه‌تی‌دا ئازادترن له‌باقی ئه‌وروپا، ئه‌م حاله‌ته‌ جیاوازی نی‌یه⁽¹⁰⁾. له‌فه‌ره‌نسادا ژنانه‌ی چینه مامناوه‌ندی‌یه‌ بالاکان به‌هه‌راوورد به‌ئینگلستان له‌حاله‌تیکه‌ ناخۆشتردا ژبان به‌سه‌ر ده‌به‌ن. له‌ کاتیکدا که ژنانه‌ی سه‌ر به‌چینی مامناوه‌ندی خواره‌وه و ژنانه‌ی کریکار به‌هه‌راوورد به‌ئینگلستان و ئه‌لمانی له‌وه‌زعیکی باشت‌تران. به‌لام دوو (به‌ندی) په‌که‌ی له‌دوای په‌که‌ی له‌ (یاسا مه‌ده‌نی‌یه‌کانی) فه‌ره‌نسا، به‌نده‌کانی 340 و 341، پێشاندهری ئه‌وه‌یه که تا چ پاده‌یه‌که سته‌م کردن له‌ژنان تایبه‌تمه‌ندی ئه‌لمانی هه‌یه. ئه‌م دوو به‌نده باسی ئه‌وه ده‌که‌ن، که "مافی ئه‌وه نیه لیکۆلینه‌وه بکه‌ن که باوکی منال کێ‌یه" و "ئیزنی ئه‌وه هه‌یه لێ‌بکۆلنه‌وه که دایکی مناله‌که‌ی کێ‌یه"...

ووتمان که زه‌واج له‌سه‌ر بنه‌مای بازرگانی وه‌ستاوه. ئه‌م کرده‌وه‌یه له‌زۆر بواریا معامه‌له‌یه‌کی شمه‌که به‌شمه‌که (کالا به‌کالا‌یه) و له‌هه‌موو ئه‌م بواریانه‌دا تا ئه‌و شوێنه‌ی که به‌هه‌ل و مه‌رجی ئیستا ده‌گه‌رێته‌وه بابته‌ی شیوازی ئامرازه‌ی ئه‌و به‌ناچار ده‌وریکی زۆر گرنه‌گ ده‌بینین. ئه‌و معامه‌له‌یه له‌نیو چینه دارا‌کاندا به‌بێ مسقالتیک شه‌رم و شووره‌یی به‌پێوه‌ده‌چێ.

وێنه‌کانی سیر جۆرجیۆس میداس (SIR GORGIUS MIDAS) له‌گۆفاری (پانچ)دا ئه‌م ئیدعایه

دەسەلمىنىڭ. تايىبەتمەندى ئۇ ۋە بىلگۈرلۈك ئۇنىڭ مەسەلە كەلگەن چىنە داراكان بىلگۈرلۈك دەسەلمەندە، ۋە بىر ھېتەرەۋە ئۇم خالەيە كە تەۋاۋى ئۇ ۋە كارەساتانەي كە ئۇۋان دەيلىنەۋە تەنیا ۋەك ھەلەيەيەكى رەۋىشى باسى دەكەن نەك ۋەك تاۋان. لەنئو چىنە مامناۋەندىيەكەنى خوارەۋە، زۆر پىياۋ تا ئۇ ۋە كاتەي كە ئىتەرەۋەستى بونى ئىيانى ھاۋسەرىيان ھەيە لە ۋىيانە بىئەشەن ۋۆرىك لە ئىنان، لەترسى بەرەبەستە توۋندەكەنى كارى ناۋمال، لەباشترىن ساتەكاندا دەفتەرى ئىيانىن دەبەستەن، ھۆكارىكى دىكە بۇ سەلماندنى ئۇۋەي كە بۆچى سىستىمى زەۋاجى ئىمە ناۋەپۇكىكى بازگانى ھەيە، مەسەلەي كاتى پوۋدانى زەۋاج لەئاستە جىاۋازەكەنى كۆمەلگادايە. بەھىچ جۆرىك كاتى زەۋاج لەگەل تەمەنى مەۋقدا، بەۋ جۆرى كە چاۋەپوان دەكرى، ناياتەۋە. ھەندىك كەسى دىيارى كرۋى ۋەك پاشاكان، شازادەكان ۋە ماقوۋلەكان لەۋ تەمەندە كە پىۋىستە، يان ئىن دىنن يان بەشۋودەدرىن. زۆرىك لەكەسانى چىنى كرېكارىش لە تەمەنى لاۋى دا ئىيانى ھاۋبەش پىكەھىنن، واتە لە تەمەندىكە كە كاتى سەۋىشىيە، بەلام سەرمایەدارى گەرە، كە لە تەمەنى گەنجىدا بۇ پىكرەندەۋى پىۋىستى جنسى خۆي بەشۋىيەكى ئاسايى پوۋ دەكاتە فەحشا، لەسەر بىر لە داھاتوۋنە كەندەۋى كرېكاران فىلپازانە قسە دەكا. كە سىك كە زانستى فىزىۋلۇژى ۋە ئابورى دەخوئىنئەۋە، ناتوانى لەۋ پاستىيە سەرنج پاكىشە بگوزەرى كە تەنانتە نىزامى سەر لىشۋاۋى سەرمایەدارىش ناتوانى غەرىزەيەكى سەۋىشىۋى دروست كە بونى ھەيە لەناۋبەرى. بەلام بۇ توۋىكىكى كۆمەل كە لەنئوان كرېكارو سەرمایەداردا قەرزىان گرتوۋە، زەۋاج - ۋەك پىشتر دىمان - ۋەك بىنەمايەك كاتىك پوۋدەدات كە تەمەنى لاۋى بەسەرچوۋە غەرىزە نەفسانىيەكەنى پوۋيان لەكەم بونەۋە كرەۋە.

تەۋاۋى ئۇم ھەلومەرچانە، لەسەر ئىنان كارىگەرى زۆرتەرە تا سەر پىياۋان. كۆمەلگا كەرەسەي دامركاندەۋە غەرىزەيە جنسى پىياۋان دابىن دەكاتە بەرەسەمى دەنىسەۋى ياسايى كرەۋە. بەلام لەپوانگەي ھەمان كۆمەلگاۋە، ئىنكى شونە كرەۋە كە ھەر بەۋ جۆرى كە لەنئو برا پەنەنەكەنى دا باۋە، ھەلسو كەۋت بىكات، يان ھەرۋەك ئۇ پىياۋانەي كە لەھۆلى سەمادا لەگەلى دا سەما دەكەن يان لەگەلى دا لەشۋىنئىك كاردەكەن، ئىنكى خراپە. تەنانتە لەناۋ چىنە كرېكارىيەكان كە لە تەمەنى سەۋىشىۋى دا زەۋاج دەكەن، ئىيانى ئىنان لە ساپەي نىزامى ئىستادا دژارترو بەئازارتەرە. ئۇۋوۋتە كۆنە بەناۋبانگەي كە دەلى "ئۆ منالەكان لەعەزابدا گەرەدەكەيت"، نەك تەنیا دىتەدى، بەلكو بىلۋىش دەبىتەۋە. ئىن لەسەرىتتى بۇ سالانىكى دوۋو درىز بەبىپشۋودان بەبىئەۋەي ھىۋايەكى ھەي، لە فەزاي ھەمىشەيى كارو ناپەرحەتى دا منالەكانى خۆي گەرەبىكات. پىياۋى كرېكار كە بەھۆي كار ھىزى تىانەماۋە لەعەسراندە ھىچ كارىكى نىيە بىكا، بەلام ئىن تا ئۇۋكاتەي دەيەۋى خەرىكەۋ ئەگەر منالى بچكۆلەي ھەي زەحمەتى ئۇۋ تەنانتە بەدرىزىلى شەۋىش درىزەي ھەيە.

كاتىك زەۋاج ئۇنجامدەدرى، تەۋاۋى خۆشىيەكان بۇ يەككىيان دژارىيەكان بۇئەۋەي ترىانە. ھەندىك سەرىان سوۋپماۋە كە بۆچى "جان ئىستورپات مىل" نوسىۋىتى: "ھاۋسەرىتتى لەھەلومەرچى ئىستادا تاكە شىۋازى پاستەقىنەي كۆپلەتەيە، كە لەسۆنگەي ياساۋە بەرەسەمى ناسراۋە". ئۇۋەي كە ماپەي سەرسوۋپمانى ئىمەيە، ئۇۋەيە كە بۆچى "مىل" ئۇم كۆپلەتەيە ۋەك

مەسەلەيەكى ھەستىارى(ئىحساسى) دىۋە نەك مەسەلەيەكى ئابورى ۋە سەرچاۋە گرتوۋ لەنىزامى سەرمایەدارى. پاش زەۋاجىش - ۋەك پىش زەۋاج - ئىن مەحدودىتەي ھەيە، لەكاتىكدا بۇ پىياۋان ۋانىيە. زىنا بۇ ئىنان حوكمى تاۋانى ھەيە لەكاتىكدا بۇ پىياۋان بەھەلەيەكى پەۋىشى دەژمىردى. پىياۋ دەتوانى بەبىيانۋى زىنا داۋاي تەلاق بىكات، بەلام ئىن ناتوانى. ئىن دەيى بىسەلمىنى، كەپىياۋ لەدژى ئۇۋ توۋندوتىزى (ۋاتە لەجۆرى جەستەي) بەكارھىناۋە. بەم پىيە، زەۋاجىك كەبەم شىۋەيە سازكاراۋە، ئاكام داھاتوۋيەكى لەۋ بابەتانەي ھەي، لەپوانگەي ئىمەۋە - ئۇمە بەلەبەرچاۋگرتنى تەۋاۋى تىبىنىيەكانەۋە دەلئىن - لەفەحشا خراپترە. پىرۋزكرەن ۋە پەۋىش باش ۋوتن بەۋ كرەۋەۋەيە، بىخورمەتى كرەنە.

سەبارەت بەبابەتى تەلاق پىۋىستە ئامازە بەخۇ فرىۋدانئىك، تەنیا بۇكۆمەل ۋە چىنە پىكەھىنەرەكەنى كۆمەل بەلكو بۇ كەسەكان، بىكەن، پىياۋە ئىننىيەكان سازو ئامادەن ھەرەكەسو ھەموۋ كەس لەگەنجەۋە بىگرە تاپىر لەكەسىكى باشۋە بىگرە تاخراپ، پىكەۋە بىكەنە ھاۋسەر((بەبىئەۋەي پىرسىارىك بىكەن)) بەۋ جۆرى كە ھەندىك راگەيەندراۋى پىرۋپاگەندەيى بۇ ھاۋسەرايەتى باس دەكەن. بەلام ھەر ئۇۋ پىياۋە ئىننىيانە، بەتۋورەيىيەۋە لەبەرامبەر تەلاقدا دەۋەستەۋە. ناپەزايەتى دەرىپىن بەۋ ھاۋسەرايەتىيە ناسازگارەنى كەخۆيان پەيتا پەيتا مۆرى پەسەندى لەسەر دەدەن، لەپوانگەي پىياۋە ئىننىيەكانەۋە((دەست تىۋەردان لەئازادى تاكە كەسەكانە)). بەلام لەپاستى دا دژايەتى كرەن لەگەل ھەر شتىكدا كەپىشگىرى لەئاسانكارى مەسەلەي تەلاق بىكات، خۇ تىھەلقورتاندىكى تەۋاۋە لە مەسەلەي ئازادى تاكە كەسىدا. مەسەلەي تەلاق، كە لە ھەر بۋارىكدا مەسەلەيەكى ئالۋزە، دوۋبارە ئالۋزتر دەبى، ئۇگەر ئۇۋ سەرەتا لەپەيۋەند بەھەلومەرچى ئىستاد پاشان لەپەيۋەند بەھەلومەرچى سۆسىالىستى داھاتوۋ لەبەرچاۋبىگرىن. زۆرىك لەبىرمەندە پىشكەۋتوۋەكان، خوازىارى ئۇۋەن لەھەلومەرچى ئىستادا حالەتىكى ئاسانتەر بۇ تەلاق ھەي. بەبىۋاۋى ئۇۋان، تەلاق دەبى ۋەك زەۋاج ئاسان بىت؛ كەلەپەيۋەندىيەكدا دوۋ كەس تىكەل بون، بەبى ئۇۋەي مەجالى تەۋاۋ بۇ ناسىنى يەكتر ھەبىت، نابىت بەشۋەك بىت كەھلۋەشانەۋەي تىدا نەبىت يان لەبەرچاۋگرتنى زۆر سەختىگرانە بىت؛ چۈنكە نەگونجانى زەۋق، نەھاتەندى ئاۋاتە لەمىژىنەكان، تەنیا بىزىربون، خۆي لەخۇيدا ھەموۋيان مەرچى تەۋاۋن بۇ جىابونەۋە؛ لەھەموۋى گرنگترو لەكۆتايىدا، ھەلومەرچى تەلاق دەبى بۇ ئىن ۋە پىياۋ يەكسان بىت. تەۋاۋى ئۇم داخوازىيانە گەرەۋەن ۋەك تەنیا دەگونجى بىتەدى، بەلكو عادلانەشەن ئۇگەر بەۋ مەرچى - سەرنج بەدەنە سەر ئۇم ئۇگەرە - پىگەي ئابورى ھەردوۋ ھاۋسەر ۋەك يەك بىت. بەلام بەھىچ شىۋەيەك مەسەلەكە ئاۋاننىيە، لەم پوۋۋە، گەرچى ھەر كام لەۋ پوانگانە لەتىۋرىدا جىگەي پەسەندى ئىمەن، بەلام ئىمە لەۋ بىۋايەداين كە كاتىك ئۇم فاكتەرانە لەھەلومەرچى ئىستادا بىگەنە قۇناغى كرەۋە، ئاكامى ئۇۋان لەزۆرىيە بۋارەكاندا دەبىتە ھۆي بەپىۋەبىردنى زۆلم ستمى زۆرتەر لەسەر ئىنان. پىياۋ دەتوانى لەبونى ئۇم ۋىستانە كەك ۋەرگرى، بەلام ئىن ناتوانىت لە ھەندى حالەتى زۆركەمدا نەبىت، واتە لەۋ شۋىنەدا كە ئۇۋ خاۋەن مولك يان